

Motion till riksdagen

1986/87:Jo532

Jörn Svensson (vpk)

Bekämpning av mul- och klövsjukan

Ett antal år har gått sedan epizooti förekom invid Sveriges gränser, och något akut hot föreligger för dagen inte. Just i ett sådant läge bör det vara lämpligt att diskutera de metoder för bekämpning av boskapsfarsoter vilka tillämpas i landet. Det är när tid finns, som sådant bör ske.

Sedan länge bekämpas mul- och klövsjuka i Sverige medelst metoden att avliva djuren. Så snart ett enstaka djur i en gårdsbesättning visar sig smittat, avlivas omedelbart besättningens samtliga djur. Det är den utomordentliga höga smittosamheten, som fått motivera detta summariska tillvägagångssätt.

Tidpunkten torde dock vara inne för en kritisk diskussion om tillvägagångssättet. Omedelbar nedslaktning vore ett helt rimligt alternativ, ifall det gällde att bespara djuren svåra lidanden och en plågsam död. Mul- och klövsjukan är emellertid ingen dödlig sjukdom och den medför normalt inga bestående men. Efter ett sjukdomsförlopp på ett antal veckor tillfrisknar i normalfallet djuren och återvinner sin tidigare produktionsförmåga.

I ljuset av dessa förhållanden måste man fråga, om inte någon lämpligare bekämpningsmetod står till buds. Nedslaktningsmetoden har uppenbara nackdelar. Den är under alla omständigheter en materiell förlust. Oavsett om den enskilde lantbrukaren får ersättning för djurens värde, är det en förlust för folkhushållet och ett avbräck i näringsfånget. En kanske under längre tid omsorgsfullt uppbyggd djurbesättning skall med ens förintas, och en helt ny måste byggas upp. Därtill kommer naturligtvis den utomordentligt negativa upplevelse det innebär för den enskilde brukaren – det torde vara värre att förlora sina djur än att gå förlustig döda ting.

I DDR har man frångått nedslaktningsmetoden. Där bekämpas mul- och klövsjuka medelst vaccinering, karantäner och desinficering. Detta motiveras naturligtvis främst av att man har mycket stora djurbesättningar, men delvis också av etiska skäl. Motsvarande metoder är dock fullt organiserbara i ett jordbruk av den svenska strukturen. Sålunda blir knappast antalet människor och orter, som blir föremål för åtgärderna, större under svenska förhållanden. Försörjningen till karantänsområdena torde mestadels snarare bli ett mindre problem.

Den höga smittosamheten har, som nämnts, anförts som stöd för nedslaktningsmetoden. Nedslaktning och omhändertagande av djurkropparna är dock ingalunda någon säker garanti. Även ringa brister i desinficering kan ändå medföra att smittan sprids vidare. Sprids smittan över större områden, måste ändå avlivningsmetoden överges, eftersom den då blir meningslös. Frågan är, vad slags beredskap man då har i landet – såvitt jag

kunnat förstå finns ingen systematisk och organiserad sådan. Även om Sverige inte uppvisar sådana besättningsstorlekar som DDR, råder dock numera en rätt betydande koncentration till större besättningar. Dessutom måste man vara beredd att medge undantag från nedslaktning, om smittan skulle uppträda i från avelssynpunkt särskilt värdefulla besättningar.

Nackdelen med "tillfriskningsmetoden" är givetvis bl. a. att den kräver andra insatser (enbart karantäner är inte tillräckliga). Men detta står mot dess fördelar och dess bättre överensstämmelse med en civiliserad syn på djurhållning. Under alla omständigheter är en mer förutsättningslös diskussion av frågekomplexet motiverad.

Hemställen

Mot den här anförda bakgrunden hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en förutsättningslös genomgång av föreliggande alternativa metoder för bekämpning av mul- och klövsjuka.

Stockholm den 27 januari 1987

Jörn Svensson (vpk)

Av intresse vid studium av frågan om bekämpning av epizooti kan vara följande officiella material från DDR:

Mot. 1986/87

Jo532

Bilaga

Tierseuchenverordnung 11 augusti 1971

Zweite Durchführungsbestimmung zur Tierseuchenverordnung 3 augusti 1973

Gesetz über die Schutzimpfung der Rinder gegen Maul- und Klauenseuche, 6 september 1950

Zweite Durchführungsbestimmung zum Gesetz über die Schutzimpfung der Rinder etc., 1 mars 1958

Weisung Nr. 3 zur Tierseuchenverordnung – Verhütung und Bekämpfung der Maul- und Klauenseuche Typ O, A und C, 16 april 1974.